

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ДОКАЗОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ОЦІНКИ КЛІНІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМПЛЕКСНОЇ ТЕРАПІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДІВ НАРОДНОЇ МЕДИЦИНИ (ЧАСТИНА І)

Шкляр С.П.^{1,3}, Кривко М.В.², Черкашина Л.В.^{1,3}, Пустовойт М.П.⁴, Фролова Т.В.³,
Лещинюк І.І.¹, Цодікова О.А.¹, Шинкарьова І.М.¹, Зеленін Ю.В.^{1,5}, Чумак О.Б.^{2,3}

¹Харківська медична академія післядипломної освіти МОЗ України

²Військово - медичний клінічний центр Північного регіону МО України

³Харківський національний медичний університет МОЗ України

⁴Медичний реабілітаційний центр «Тополя» ВВ МВС України

⁵Приватний лікувально - профілактичний заклад «Поліклініка «Гомеопат»

Вирішення питань удосконалення профілактики, лікування та реабілітації з метою підтримання якості життя населення визначено одним з пріоритетних напрямків діяльності ВООЗ у XXI сторіччі. Негативні тенденції щодо погіршення здоров'я населення України обумовлені впливом соціальних, екологічних та інших проблем, що доводиться долати на поточному етапі реформування системи надання медичної допомоги населенню України.

Багатофакторний вплив на організм людини формує проблему нозологічної синтропії, особливо актуальну, насамперед, відносно поширених та соціально значущих захворювань, таких як серцево-судинні, захворювання шкіри, бронхолегеневої, нервової і травної систем. У вказаному контексті особливої актуальної набуває використання здобутків традиційної народної медицини та її методів. Введенням у 2003 році до переліку лікарських спеціальностей нової спеціалізації «Народна та нетрадиційна медицина» зроблено перший крок до використання простих, дешевих та ефективних методів традиційної медицини. Однак, практична робота таких лікарів утруднена через практичну відсутність наукових розробок щодо впровадження доказових технологій оцінки ефективності альтернативних методів. Окрім того, внесення окремих методів до протоколів лікування дітей, підлітків та дорослого населення ще більш загостило проблему вивчення клінічної ефективності низки методів: гірудотерапія, іридодіагностика, рефлексотерапія, клінічна нутриціологія та лікувальне голодування, фітотерапія, апітерапія, психо-профілактика, лікувальне дихання та інші.

До системи безперервної післядиплом-

ної освіти також активно залучаються альтернативні методи традиційної медицини, як ізольовано, так і у комплексному поєднанні. У цілому позитивно оцінюючи залучення цих методів, слід наголосити на тому, що досить часто неможливо забезпечити патогенетичність профілактичного чи лікувального впливу внаслідок відсутності доказових даних щодо очікуваної клінічної ефективності та повної інформації щодо їх біологічних та клінічних ефектів.

Розробка доказових технологій клінічної оцінки, власне як і система безперервної післядипломної освіти, в Україні має відповідати загальновізнаним у Світі підходам до їх складання: перший етап – обґрунтування нових або адаптація існуючих клінічних рекомендацій (КР) по визначеній проблемі (синдром, симптом, процедура, втручання, окрема медична клінічна технологія, її застосування при нозологічно окреслених станах), що базується на систематичних цільових оглядах виконаних клінічних досліджень, другий етап – розробка на основі клінічних рекомендацій клініко – технологічних стандартів застосування методів лікування та медичного маршруту пацієнта.

Методологія розробки клінічних рекомендацій базується на технології доказової медицини (ДМ), що передбачає виважене, точне та осмислене використання кращих результатів клінічного застосування альтернативних методів традиційної медицини для добору лікувальної тактики та, власне, лікування конкретного пацієнта. Тобто, мова йде про пошук, вивчення, порівняльний аналіз та впровадження доказів із систематичних досліджень в медичну практику. Використання

ДМ для складання вичерпних та точних клінічних стандартів застосування альтернативних методів традиційної медицини дозволяє враховувати новітню та достовірну інформацію для прийняття оптимальних тактичних рішень щодо удосконалення лікування.

Вищенаведене є переконливим підґрунтям для удосконалення профілактики та лікування на первинному рівні медичної допомоги із застосуванням альтернативних методів традиційної медицини можливе за умов їх застосування з позицій доказовості біологічних та клінічних ефектів з розробкою, апробацією та впровадженням технологій оцінки ефективності у систему диференційованої профілактики та патогенетичного обґрунтованого лікування та до системи післядипломної освіти лікарів.

Гіпотеза наукового напрямку кафедри народної та нетрадиційної медицини ХМАПО базується на тому, що удосконалення профілактики та лікування на первинному рівні медичної допомоги із застосуванням альтернативних методів традиційної медицини можливе за умов їх застосування з позицій доказовості біологічних та клінічних ефектів з розробкою, апробацією та впровадженням технологій оцінки ефективності у систему диференційованої профілактики та патогенетичного обґрунтованого лікування та до системи післядипломної освіти лікарів.

Мета дослідження

Обґрунтувати методичні підходи та, з позицій доказової медицини, розробити клініко-інформаційну технологію оцінки ефективності альтернативних методів традиційної медицини в системі профілактики та при комплексному лікуванні пацієнтів з хронічними захворюваннями, патологічними станами та донозологічними розладами.

Отже для вирішення цієї проблеми необхідно провести низку заходів. Віждмітимо найголовніші з них:

1. Виконати проблемно-цільовий аналіз існуючих моделей доказової оцінки ефективності профілактичних та лікувальних технологій із застосуванням альтернативних методів традиційної медицини;

2. Базуючись на концепції багатофакторної опосередкованості саногенезу в сучасних екологічних і соціально-економічних умовах життя населення, розробити алгоритми та способи оцінки рівня якості здоров'я для осіб з хронічними захворюваннями, патологічними станами та до нозологічними розладами;

3. Обґрунтувати використання донозологічних моделей оцінки ефективності профілактичних технологій та розробити відповідні засоби оцінки;

4. Обґрунтувати використання патометричних моделей оцінки ефективності лікувальних технологій та розробити відповідні засоби оцінки;

5. Вивчити ефективність застосування методів традиційної медицини рівні первинної медико-санітарної допомоги та вторинному рівні її надання і обґрунтувати алгоритми розширення стандартів надання медичної допомоги за рахунок пріоритетного використання ефективних методів традиційної медицини.

Предметом дослідження стане вивчення потреби та частоти використання і клінічна ефективність альтернативних методів традиційної медицини у системі надання медичної допомоги населенню: гірудотерапія, іридіодіагностика, голкорексфлексотерапія, клінічна нутриціологія та лікувальне голодування, фітотерапія, апітерапія, психопрофілактика, лікувальне дихання та інші.

Методи дослідження

Соціологічні, клініко-популяційні, клініко-анамнестичні, генеалогічний, клініко-функціональні, біофізичні, імунологічні, морфологічні, клініко-аналітичні, клініко-інформаційні, статистичні.

Науково-дослідна робота теоретично узагальнює та вирішує наукову проблему – з позицій концептуально нового наукового підходу та з використанням методології доказової медицини пріоритетно будуть визначені:

· клініко-технологічні моделі доказової оцінки клінічної ефективності профілактичних та лікувальних технологій із застосуванням альтернативних методів традиційної медицини;

· з позицій саногенезу в сучасних екологічних та соціально-економічних умовах

вперше будуть розроблені кваліметричні алгоритми та способи оцінки рівня здоров'я при хронічних захворюваннях, патологічних станах та донозологічних розладах;

- вперше будуть обґрунтовані донозологічні (профілактичні) моделі оцінки ефективності технологій застосування альтернативних методів традиційної медицини та засоби оцінки їх профілактичної ефективності;

- вперше будуть обґрунтовані патометричні (лікувальні) моделі оцінки ефективності технологій застосування альтернативних методів традиційної медицини та засоби оцінки їх клінічної ефективності;

- новою є концептуальна модель доказового вивчення ефективності альтернативних методів традиційної медицини з метою їх подальшого впровадження у систему надання медичної допомоги та у системі післядипломної освіти.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження кафедри НіНМ для системи надання медичної допомоги населенню України полягає:

- науково-аналітичне узагальнення досвіду, методик та технологій застосування альтернативних методів традиційної медицини дозволить визначити сучасні тенденції розвитку цього напрямку як наукової дисципліни, виду фахової спеціалізації та напрямку практичної діяльності на рівні первинної медико – санітарної допомоги населенню України;

- для моніторингу розвитку спеціальності та оцінки діяльності лікарів з «Народної та нетрадиційної медицини» планується опрацювання системи клініко-

технологічної оцінки клінічної ефективності профілактичних та лікувальних технологій із застосуванням альтернативних методів традиційної медицини;

- вивчення ефективності застосування альтернативних методів традиційної медицини рівні первинної медико-санітарної допомоги та вторинному рівні її надання дозволить науково обґрунтувати методичні алгоритми розширення стандартів надання медичної допомоги за рахунок пріоритетного використання ефективних методів традиційної медицини.

Висновки

Пріоритетними напрямками є:

1. Подальше формування стратегії розвитку спеціальності у межах наукової спеціалізації

2. Розвиток клінічних баз та мережі клінік народної медицини в амбулаторно – поліклінічній службі і закладах відповідного організаційного рівня

3. Розробка, реєстрація та виконання науково-пошукових тем з клінічних проблем застосування методів народної і нетрадиційної медицини та історії медицини.

4. Удосконалення навчального процесу за рахунок приближення спеціальності до первинної медико-санітарної допомоги населенню, що може бути реалізовано шляхом наповнення клінічних протоколів методами немедикаментозного лікування і реабілітації.

5. Розробка засобів контролю рівня якості освіти зі спеціальності «Народна і нетрадиційна медицина» та стандартизація процедури оцінки рівня освоєння практичних навичок.

Поступила в редколлегию 28.03.2009

Приоритетные направления развития и внедрения доказательных технологий оценки клинической эффективности комплексной терапии с использованием методов народной медицины / Шкляр С.П., Кривко М.В., Черкашина Л.В., Пустовойт М.П., Фролова Т.В., Лещинюк И.И., Цодикова О.А., Шинкарева И.М., Зеленин Ю.В., Чумак О.Б. // Медицина и... 2009. № 1(23). С. 118-120.

Определены приоритетные направления развития специальности и технологий профильной деятельности, научных исследований и образовательной подготовки по специальности «Народная и нетрадиционная медицина».

Ключевые слова: Народная медицина, профильная деятельность, научное исследование, последипломное образование.

Пріоритетні напрямки розвитку та впровадження доказових технологій оцінки клінічної ефективності комплексної терапії із застосуванням методів народної медицини (Частина I) / Шкляр С.П., Кривко М.В., Черкашина Л.В., Пустовойт М.П., Фролова Т.В., Лещинюк І.І., Цодікова О.А., Шинкарьова І.М., Зеленін Ю.В., Чумак О.Б. // Медицина і... 2009. № 1(23). С. 118.-120.

Визначені пріоритетні напрямки розвитку спеціальності та технологій фахової діяльності, наукових досліджень і освітньої підготовки зі спеціальності «Народна та нетрадиційна медицина».

Ключові слова: народна медицина, фахова діяльність, наукові дослідження, післядипломна освіта.

Priority directions of development of evidential technologies of clinical effectiveness assessment of complex therapy applying folk medicine methods (Part i) / Shklyar S.P., Krivko M.V., Cherkashyna L.V., Pustovoyt M.P., Frolova T.V., Leschinyuk I.I.¹, Codikova O.A., Shinkareva I.M., Zelenin Y.V., Chumak O.B. // Medicine and... 2009. № 1(23). P. 118-120.

Priority directions of development of specialty and professional activity technologies, scientific researches and education are determined for the specialty «Folk and traditional medicine».

Keywords: folk medicine, professional activity, scientific researches, postgraduate education.